

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. президента
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

В.М. Ожоган

2020 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття ступеня магістра за спеціальністю
032 «Історія та археологія»
(галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»;
освітньо-наукова програма: «Історія»)

Схвалено
Вченою радою
факультету гуманітарних наук
(протокол № 2 від «21» січня 2020 р.)

Голова Вченої ради
декан факультету гуманітарних наук

 М.Л. Ткачук

КИЇВ – 2020

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування за спеціальністю **032 «Історія та археологія» (освітньо-наукова програма «Історія»)** передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2020 р. для тих абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія»), має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових історичних дисциплін («Історія України» та «Історія України ХХ ст.», «Історія Габсбурзької монархії», «Історія Речі Посполитої», «Історія західної цивілізації – 1, 2, 3»; «Новітня історія Європи», «Вступ до історії», «Українська та зарубіжна історіографія»); визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньо-наукової програми магістерського рівня.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для вступу на освітньо-наукову програму «Історія» проводиться у формі **письмового екзамену**, під час якого кожен абітурієнт надає відповіді на три питання, вміщені в обраному ним білеті.

Загальна кількість білетів – 30.

Тривалість письмового екзамену – 120 хв.

Зразок білета:

1. [Історія України]: «Весна народів» на західноукраїнських землях 1848-1849 рр.
2. [Всесвітня історія]: Реформація: релігійні течії та основні постаті.
3. Представлення проблематики та основних джерел обраної теми магістерського дослідження.

ІІ. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1) Історія України:

1. Історична наука в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: постаті та школи.
2. Сучасна зарубіжна історіографія історії України: основні тематичні напрями.
3. Магдебурзьке право в Україні: поширення і структура міського самоврядування.
4. Запорозька Січ у ХVІ – ХVІІІ ст.: характеристика феномену, зміни місцеперебування, засади внутрішнього устрою.
5. Українські воєводства у Речі Посполитій: елементи самоврядування, феномен регіоналізму.
6. Національно-визвольна війна 1648 – 1657 рр.: основні постаті, битви та події.
7. Доба «Руїни»: основні постаті та політичні орієнтації.
8. Іван Мазепа: біографія та політичні позиції.
9. Гетьманщина: політичний статус, управління, соціальна структура суспільства.
10. Кримський ханат: утворення, зовнішня політика, ліквідація.

11. Києво-Могилянська академія та колегіуми у XVIII ст.: навчальні структури, найвидатніші постаті.
12. Зміни в політичній приналежності українських земель після поділів Речі Посполитої.
13. Український національний рух у добу Романтизму: збирання фольклору в підросійській Україні та Руська Трійця в Галичині.
14. Кирило-Мефодіївське братство.
15. «Весна народів» на західноукраїнських землях 1848-1849 рр.
16. Реформи 1860-х рр. у Російській імперії.
17. Київська Громада й народництво: зміст та прояви феномену, постаті «громадівців».
18. Громадські та політичні об'єднання в Галичині у другій половині XIX – на початку XX ст.
19. Політичні партії у підросійській Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.
20. Промисловий переворот на території підросійської України.
21. Визвольні змагання в Україні 1917–1921 рр.: основні етапи, причини поразки.
22. Українська та Західноукраїнська Народні Республіки: проголошення, владні органи, ключові постаті.
23. Україна в складі СРСР у міжвоєнний період: колективізація та індустріалізація, Голодомор.
24. Українські землі у міжвоєнний період за межами СРСР: державна приналежність, політичні позиції української еліти.
25. ОУН-УПА: створення, політична та ідеологічна платформи, провідні постаті.
26. Україна в Другій світовій війні: окупаційний режим, колаборація і Рух Опору.
27. Зміни в політичній приналежності українських земель після Другої світової війни; депортації і насильницькі переселення.
28. Львівський «собор» 1946 р.: Греко-Католицька Церква у підпіллі.
29. Дисидентський рух в Україні у 1960-1980-х рр.: форми опору комуністичному режимові, основні постаті.
30. Перебудова й проголошення незалежності України.

2) Всесвітня історія:

1. Ренесанс: основні ідеї та постаті.
2. Реформація: релігійні течії та основні постаті.
3. Єзуїтське та протестантське шкільництво XVI-XVIII ст.: зміст «освітньої революції».
4. Політичний устрій Речі Посполитої за Люблінською унією.
5. Гугенотські війни.
6. Центральна Європа за Вестфальським миром.
7. Славетна революція: республіка і протекторат в Англії.
8. Французьке Просвітництво: ключові постаті, світоглядні доктрини.
9. Зміст і наслідки Йозефинських реформ.
10. Велика Французька революція: перебіг, основні постаті й доктрини.
11. Наполеонівський кодекс і конкордат.
12. Конгреси та інтервенції Священного союзу.
13. Романтизм: початки європейської модерності в ідеологіях та мистецтві.
14. Поява самостійних держав у Латинській Америці.
15. Промисловий переворот в Англії та Європі.
16. Рісорджименто і національне об'єднання Італії.
17. Утопічний соціалізм і анархізм: ідеології та прояви у робітничому русі.
18. Громадянська війна у Сполучених Штатах Америки.
19. Дуалістичний устрій Дунайської монархії.
20. Троїстий союз та Антанта.

21. Паризька мирна конференція і Версальсько-Вашингтонська система.
 22. Авторитарні і тоталітарні режими у Європі міжвоєнного періоду.
 23. Політика «умиротворення агресора» та система «колективної безпеки».
 24. Основні фронти й битви Другої світової війни.
 25. Майбутнє Європи і світу на міжнародних конференціях у Тегерані, Ялті та Потсдамі.
 26. Початок, перебіг і завершення Холодної війни.
 27. Основні причини, напрями та етапи євроінтеграції.
 28. Процеси деколонізації в Азії та Африці.
 29. «Оксамитові революції» у країнах Центрально-Східної Європи.
 30. Процеси глобалізації сучасного світу.
- 3) Представлення проблематики та основних джерел обраної теми магістерського дослідження.

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1) Історія України

Основна:

1. *Бажан О. Г., Данилюк О. З.* Український національний рух: основні етапи і тенденції розвитку (кінець 1950-х – 1980-ті рр.). – К., 2000.
2. *Верстюк В. Ф.* Українська революція: доба Центральної Ради, Українська держава. – К., 1996.
3. *Голобуцький В. О.* Запорозьке козацтво. – К., 1994.
4. *Грицак Я.* Нарис історії України. Формування модерної української нації, XIX – XX століття. – К., 2000.
5. *Гуржій О. І.* Українська козацька держава в другій половині XVII – XVIII ст.: Кордони, населення, право. – К., 1996.
6. *Скельчик С.* Українофіли. Світ українських патріотів другої половини XIX століття. – К., 2010.
7. *Касьянов Г.* Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. – К., 1996.
8. *Кентій А. В.* Нарис історії боротьби ОУН – УПА в Україні (1946 – 1956 рр.). – К., 1999.
9. *Коваль М.* Україна у Другій світовій і Великій вітчизняній війнах (1939 – 1945 рр.). Спроба сучасного концептуального бачення. – К., 1994.
10. *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Львів, 1991.
11. *Кульчицький С. В.* Комунізм в Україні: Перше десятиріччя (1919 – 1928). – К., 1996.
12. *Кульчицький С. В.* Ціна «Великого перелому». – К., 1995.
13. *Посохова Л. Ю.* На перехресті культур, традицій, епох. Православні колегіуми України наприкінці XVII – на початку XIX ст. – Харків, 2011.
14. *Смолій В. А., Степанков В. С.* Українська національна революція XVII століття (1648 – 1676 рр.). – К., 2009.
15. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми / За ред. Л. Запшкільняка. – Львів, 2004.
16. *Хижняк З., Маньківський В.* Історія Києво-Могилянської академії. – К., 2003.
17. *Шаповал Ю., Пристайко В., Золотарьов В.* ЧК – ГПУ – НКВД в Україні. – К., 1997.
18. *Шліхта Н.* Церква тих, хто вижив. Радянська Україна, середина 1940-х – початок 1970-х рр. – Харків, 2011.

19. Щербак В. О. Українське козацтво: Формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. – К., 2009.
20. Яковлева Т. Г. Иван Мазепа и Российская империя. История „предательства”. – Москва - Санкт-Петербург, 2011.
21. Яковлева Т. Гетьманщина в другій половині 50-х років XVII ст. Причини і початок Руїни. – К., 1998.
22. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К., 2006.

Додаткова:

1. Горобець В. М. Присмерк Гетьманщини: Україна у роки реформ Петра I. – К., 1998.
2. Грушевский М. С. Очерк истории украинского народа. – К., 1991.
3. Історія українського козацтва. Нариси у 2-х тт. – К., 2006.
4. Ковтун В. Історія Народного руху України. – К., 1995.
5. Когут З. Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини, 1760 – 1830. – К., 1996.
6. Крип'якевич І. П. Богдан Хмельницький. – Львів, 1990.
7. Миллер А. И. «Украинский вопрос» в политике властей и русском общественном мнении (вторая половина XIX в.). – Санкт-Петербург, 2000.
8. Солдатенко В. Ф. Українська революція: концепція та історіографія. – К., 1997.
9. Україна: процеси націотворення / Упор. А. Каппелер. – К., 2011.

2) Всесвітня історія

Основна:

1. Ададуrow В. Історія Франції: Королівська держава та створення нації у XVIII ст. – Львів, 2002.
2. Актуальные проблемы новейшей истории / Под ред. Г. Севастьянова. – Москва, 1991.
3. Батюк В. И. Истоки «холодной войны»: советско-американские отношения в 1945 – 1950 гг. – Москва, 1992.
4. Бураков Ю. В. Новітня історія країн Азії та Африки (1945 – 1992). – К., 1993.
5. Вторая мировая война: Дискусии, основные тенденции, результаты исследований / Под ред. В. Михалки. – Москва, 1997.
6. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія XX віку. -К., 2001.
7. Граціозі А. Війна і революція в Європі, 1905 – 1956 рр. – К., 2005.
8. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К., 2000.
9. Дюррозель Ж. Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. – К., 1995.
10. Заболотный В. М. Новейшая история стран Европы и Северной Америки: конец XX – начало XXI века. – Москва, 2004.
11. Запшкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. – Львів, 2002.
12. Зонтгаймер К. Як нацизм прийшов до влади. – К., 2008.
13. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. Ярового. – Львів, 2001.
14. Історія Сполучених Штатів Америки. Нарис. – К., 2000.
15. История стран Центральной и Юго-Восточной Европы XX века. – Москва, 1997.
16. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. Л. Запшкільняка. – Львів, 2001.
17. Культура епохи Возрождения / Отв. ред. А. Н. Немилов. – Ленинград, 1986.
18. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті рр.) / Гол. ред. С. В. Головка. – К., 1999.

19. Ротшильд Дж. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. – К., 2001.
20. Ротшильд Дж., Уїнґфілд Н. М. Повернення до різноманітності: Політична історія Східно-Центральної Європи після Другої світової війни. – К., 2004.
21. Холодная война: Новые подходы, новые документы / Отв. ред. М. М. Наринский. – Москва, 1995.
22. Шик О. Весеннее возрождение – иллюзии и действительность. – Москва, 1991.

Додаткова:

1. Австро-Венгрия: интеграционные процессы и национальная специфика. – Москва, 1997.
2. Бросчат М. Держава Гітлера. – К., 2009.
3. Вандич П. Ціна свободи: Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. – К., 2004.
4. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації. – К., 2000.
5. Дятлов В. О. «В ім'я Бога і загального добра». Нижчі верстви населення німецького міста і Реформація. – Чернігів, 1997.
6. Зайбт Ф. Блиск і вбогість Середньовіччя: Історія з початком і кінцем. – Львів, 2009.
7. Кріль М., Баран З. Історія Югославії, 1918 – 1990. – Львів, 1997.
8. Мыльников А. С. Народы Центральной Европы: формирование национального самосознания, XVIII – XX вв. – Санкт-Петербург, 1997.
9. Попович М. Червоне століття. – К., 2005.
10. Системная история международных отношений. Т. 3: События 1945 – 2003 / Отв. ред. Н. Д. Богатырев. – Москва, 2003.
11. Сулима Камінський А. Історія Речі Посполитої як історія багатьох народів, 1505 – 1795: Громадяни, їхня держава, суспільство, культура. – К., 2011.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання письмової екзаменаційної роботи за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія») здійснюється за 100-бальною шкалою (0 – 100 балів); при цьому максимальна кількість балів за відповіді на питання екзаменаційного білета становить: перше питання – 30 балів; друге питання – 30 балів; третє питання – 40 балів. Результати фахового вступного випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія») визначаються шляхом **переведення екзаменаційної оцінки у шкалу від 100 до 200 балів.**

Оцінювання письмової екзаменаційної роботи за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія») здійснюється за критеріями, зазначеними у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість балів за письмову екзаменаційну роботу	Критерії оцінювання
91 – 100	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді на всі три екзаменаційні питання, виявив глибоке розуміння їхньої суті та змісту, а також високий рівень

	теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповіді абітурієнта засвідчують здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, відмінне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
76 – 90	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді не менше ніж на два екзаменаційні питання і частково відповів на третє питання або правильно, але недостатньо повно, відповів на всі три питання. Відповіді абітурієнта засвідчують у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, належне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
50 – 75	Абітурієнт надав правильну та повну відповідь не менше ніж на одне екзаменаційне питання, а також часткові на два інших питання. Відповіді абітурієнта засвідчують задовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його аналізу та інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
0 – 49	Абітурієнт не надав правильної та повної відповіді на жодне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.

Абітурієнт вважається таким, що склав фахове вступне випробування за спеціальністю 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія»), якщо його оцінка за письмову екзаменаційну роботу становить **50 – 100 балів**.

Переведення екзаменаційної оцінки у **200-бальну шкалу** здійснюється шляхом **подвоєння** балів, отриманих абітурієнтом за письмову екзаменаційну роботу відповідно до таблиці 2.

Таблиця 2

**Таблиця відповідності оцінок за екзаменаційну роботу
оцінкам за шкалою 100 – 200 балів**

Бали за екзаменаційну роботу	Бали за шкалою 100 - 200	Бали за екзаменаційну роботу	Бали за шкалою 100 - 200	Бали за екзаменаційну роботу	Бали за шкалою 100 - 200
		67	134	84	168
50	100,0	68	136	85	170
51	102	69	138	86	172
52	104	70	140	87	174
53	106	71	142	88	176
54	108	72	144	89	178

56	112	73	146	90	180
57	114	74	148	91	182
58	116	75	150	92	184
59	118	76	152	93	186
60	120	77	154	94	188
61	121	78	156	95	190
62	124	79	158	96	192
63	126	80	160	97	194
64	128	81	162	98	196
65	130	82	164	99	198
66	132	83	166	100	200

У випадку, якщо результати фахового вступного випробування за 200-бальною шкалою становлять менше 100 балів (0 – 99 балів), абітурієнт вибуває з конкурсного відбору на спеціальність 032 «Історія та археологія» (освітня програма «Історія»).

Голова фахової атестаційної комісії

Н. М. Яковенко